

Nejasná komunikace a nepřiměřeně tvrdý postup obcí při nakládání s městskými byty zapříčinily podezření na diskriminaci. Ombudsman vyzývá k nápravě

13.2.2025 - | Kancelář veřejného ochránce práv

V prvním případě se pro ženu našel obecní byt. Avšak za podmínek, kvůli kterým byla pod neustálým tlakem. Nájemní smlouvu s ní totiž město uzavíralo vždy pouze na měsíc. Nájemkyně se obávala, že tak činí kvůli jejímu duševnímu onemocnění a dopouští se tím diskriminace z důvodu zdravotního postižení.

Podle obce byl však důvodem její dosud nesplacený dluh související s užíváním přechozího bytu. Vznik dluhu sice nájemkyně rozporovala, i tak jej ale pravidelně splácí. I když důvodem podle všeho nebylo zdravotní postižení nájemkyně, ale právě trvajících dluh, ombudsman Stanislav Křeček se k postupu města vyhradil: *„Opakované uzavírání nájemní smlouvy na dobu jediného měsíce považuji za nepřiměřeně tvrdé a v rozporu s principy dobré správy. Jsem přesvědčen, že pokud chce město krátkodobou smlouvou motivovat ke splácení dluhu, šestiměsíční smlouva by mu byla dostačující zárukou a nájemkyni by poskytla větší jistotu.“*

Druhý případ se týkal matky dvou dětí s postižením, která se přes deset let bez úspěchu snažila získat obecní byt. Zamítavé odpovědi města pravidelně obsahovaly pouze strohou informaci o tom, že žadatelka nebyla vybrána. Žena se domnívala, že důvodem nepřidělení bytu je její romský původ.

Ombudsman proto případ přezkoumal. Zjistil, že žádostí o obecní byty je oproti nabídce města nepoměrně mnoho. Ročně se uvolní 3 až 5 bytů, přičemž na každý z nich připadá 20 až 30 zájemců. Město z nich vybírá na základě zveřejněných podmínek. Byty přiděluje přednostně v obecním zájmu, např. zástupcům profesí z oblasti školství, zdravotnictví či policie. Žadatelka, i když byla její situace naléhavá, daným podmínkám neodpovídala. Takové vysvětlení však v odpovědích obce nenašla.

Stanislav Křeček obce vybízí k řádnému dialogu: *„Dobrou zprávou je, že se nerovný přístup ani v jednom z těchto případů nepotvrdil. Ne vždy lze nedostatky v jednání či komunikaci obcí interpretovat jako projev diskriminace. Nicméně veřejné instituce by měly vůči občanům postupovat maximálně otevřeně a přiměřeně. Praxe ukazuje, jak je důležité, aby všechna rozhodnutí úřadů byla vždy podložena jasným zdůvodněním. Každému uchazeči by mělo být zřejmé, proč neuspěl. K tomu také směřovala naše doporučení.“*

Diskriminaci

se obecně rozumí odlišné zacházení ve srovnatelných situacích bez rozumného odůvodnění. Antidiskriminační zákon stanoví, z jakých důvodů je rozlišování mezi lidmi nepřípustné. Jsou to rasa, etnický původ, národnost, státní příslušnost, pohlaví, sexuální orientace, věk, zdravotní postižení, náboženské vyznání, víra a světový názor.

Současně antidiskriminační zákon vymezuje situace, v nichž je diskriminace zakázána. Jde o zaměstnání, podnikání, vzdělání, zdravotní péči, poskytování zboží a služeb včetně bydlení, pokud jsou nabízeny veřejnosti.

Některé další zákony (např. školský zákon, zákoník práce, zákon o ochraně spotřebitele aj.) zakazují diskriminaci i z jiných důvodů, např. z důvodu členství v odborových organizacích či politických stranách, z důvodu rodinného stavu, sociálního původu, majetku atd. Na jejich dodržování dohlížejí kontrolní orgány jako např. Česká školní inspekce, Česká obchodní inspekce, inspektoráty práce aj.

- Antidiskriminační zákon
- Informační leták ombudsmana k diskriminaci
- Informační leták ombudsmana k principům dobré správy
- Obecní bydlení z pohledu práva na rovné zacházení a role obcí při řešení bytové nouze – výzkum veřejného ochránce práv 2020

https://www.ochrance.cz/aktualne/nejasna_komunikace_a_neprimerene_tvrdy_postup_obci_pri_nakladani_s_mestskymi_byty_zapricinily_podezreni_na_diskriminaci-ombudsman_vyzyva_k_naprave